

Laïcitat en xifres

Anàlisi 2024

PRESENTACIÓ

Laïcitat en xifres és una radiografia de les tendències sobre religiositat i secularització a Espanya. En l'edició 2024, donem continuïtat a la recopilació i anàlisis de dades publicades sobre adscripcions de consciència i pràctiques religioses, així com les seves corresponents manifestacions en els àmbits educatiu, tributari i social.

Disposar de dades per comprovar l'evolució de la nostra societat en les seves creences, permet interpretar i analitzar la realitat de la situació de la laïcitat, un principi democràtic bàsic per garantir la llibertat de consciència i la igualtat de tracte de totes les opcions de consciència.

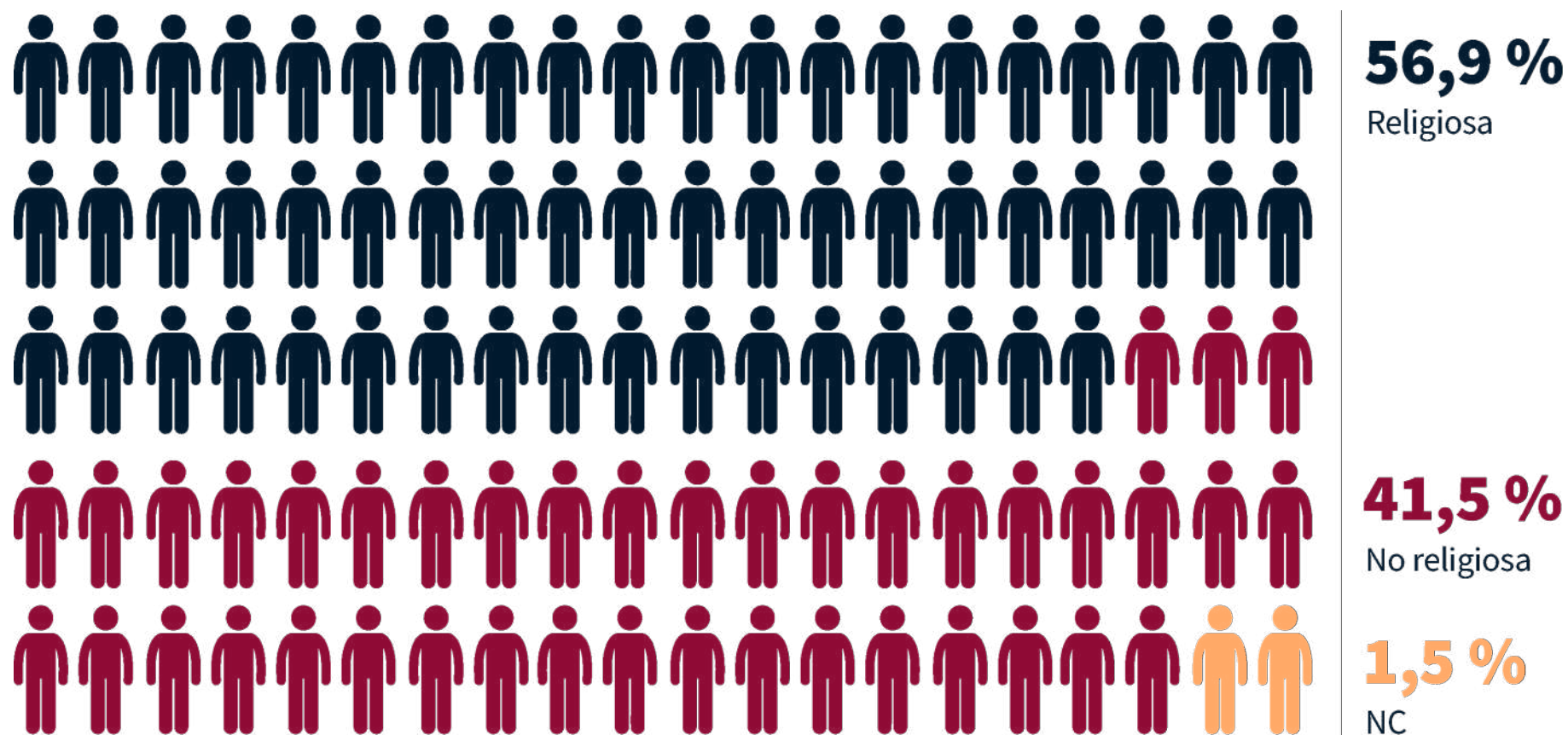
Adscripció a opcions de consciència

**El nombre de persones no
creients a Espanya asso-
leix el seu rècord històric**

El percentatge de persones que declaren tenir adscripcions de consciència no religiosa (agnòstic/a, indiferent/no creient i ateu/a) **s'incrementa fins al 41,5%.** Es tracta de la xifra més alta de la sèrie històrica.

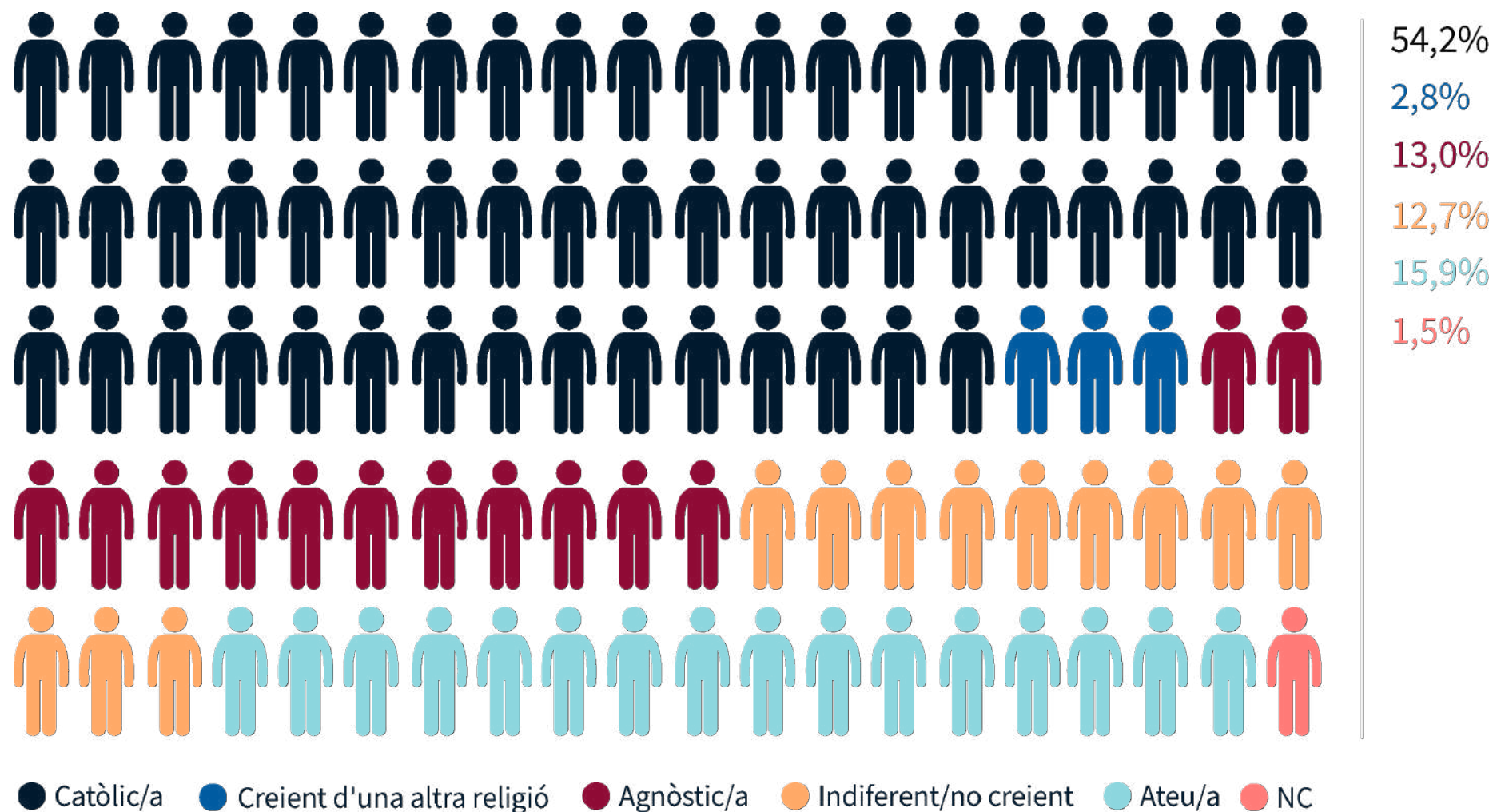
Entre les opcions no religioses, destaca l'increment de persones agnòstiques en 1,2 punts percentuals. Per altra banda, la reducció més gran és en la població catòlica, que cau 2 punts percentuals en relació a l'any anterior. Finalment, la població creient d'altres religions ha crescut durant el darrer any, significant un 2,8% de la població espanyola.

Adscripció a opcions de consciència. Categories agrupades, 2023 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

Adscripció a opcions de consciència, 2023 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

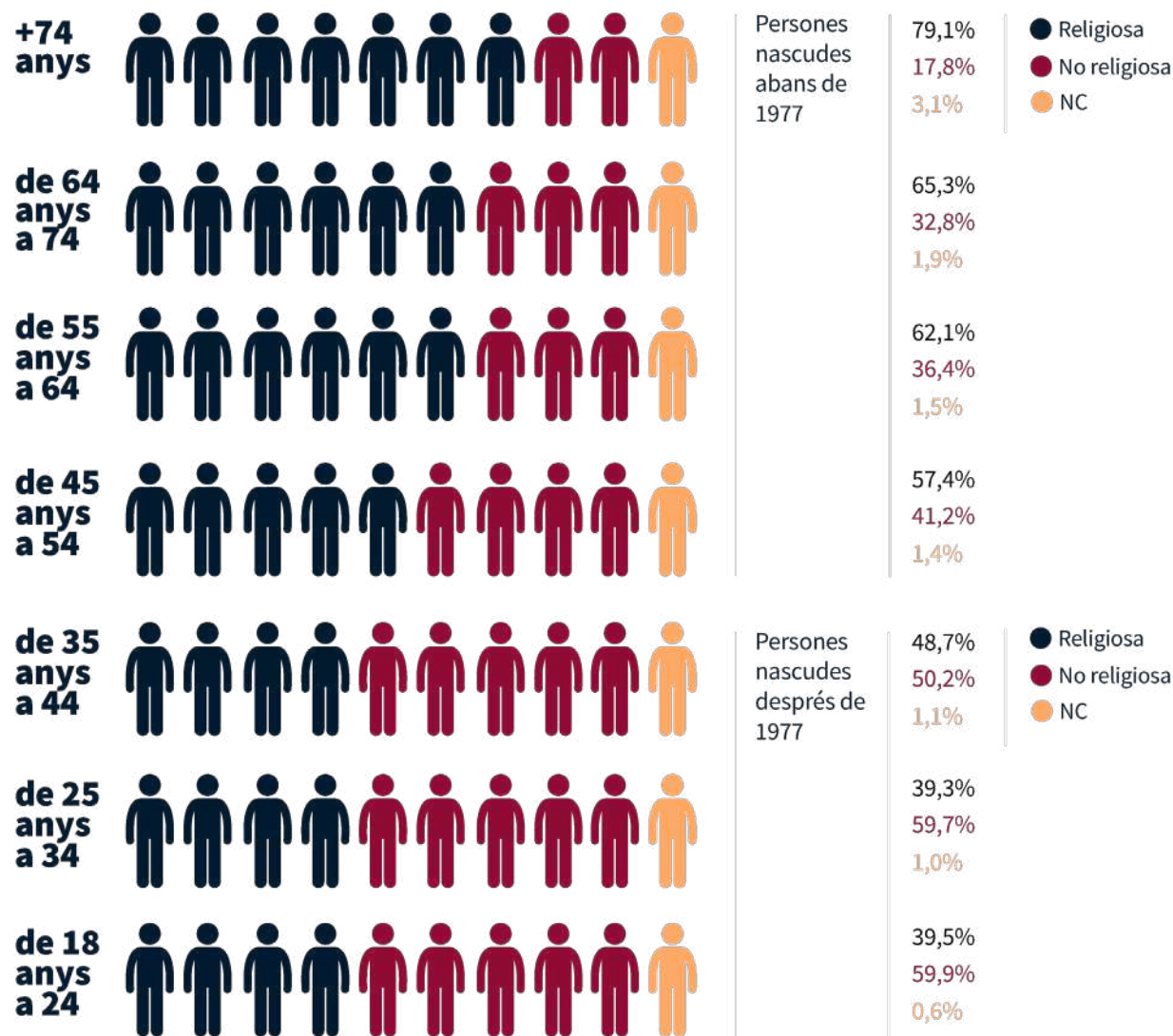
**La ciutadania menor de 44
anys es declara majoritària-
ment com a no religiosa**

El **59,9% de les persones entre 18 i 34 anys es declara no religiosa** (atea, agnòstica o indiferent). Aquesta posició també la manifesten, per primera vegada, més del 50% de les persones d'entre 35 i 44 anys. En les franges de població de més edat, la proporció de persones religioses encara és majoria, destacant la franja de 75 anys o més, on pràcticament 8 de cada 10 persones són religioses.

**El relleu generacional pot
provocar canvis substan-
cials envers l'adscripció a
opcions de consciència.**

L'adscripció a opcions de consciència segons grups d'edat ens permet observar que el relleu generacional va cap al camí de fer que cada vegada més franges d'edat siguin majoritàriament no religioses, perquè cada vegada són més els grups d'edat que es declaren no religiosos. Fins ara, únicament les franges de 18 a 24 anys i de 25 a 34 anys eren majoritàriament no religioses. En aquesta nova edició, la franja **de 35 a 44 anys supera per primera vegada el 50% de no religiosos.** Haurem d'observar com evolucionen aquests percentatges els propers anys.

Adscripció a opcions de consciència (religiosa – no religiosa), segons grups d'edat, 2023 (%)

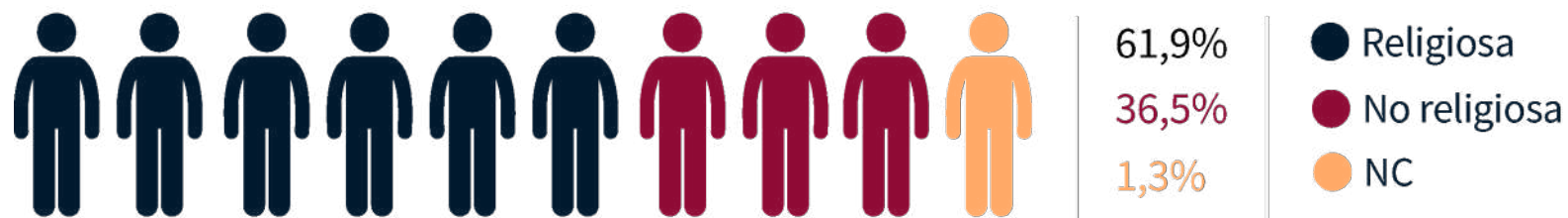
Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

**Existeix una diferència de
10 punts percentuals en
la religiositat entre sexes**

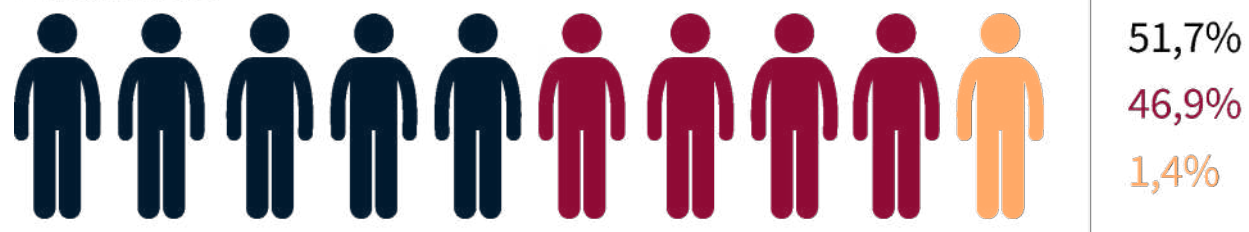
El **61,9% de les dones es consideren religioses,** enfront del 51,7% del homes. La població de major edat és majoritàriament religiosa. Es pot observar com el percentatge de dones creients és superior al dels homes en totes les franges d'edat, incrementant la diferència entre els dos percentatges en les franges d'edat més elevades.

Adscripció a opcions de consciència (religiosa – no religiosa), segons sexe, 2023 (%)

Dones

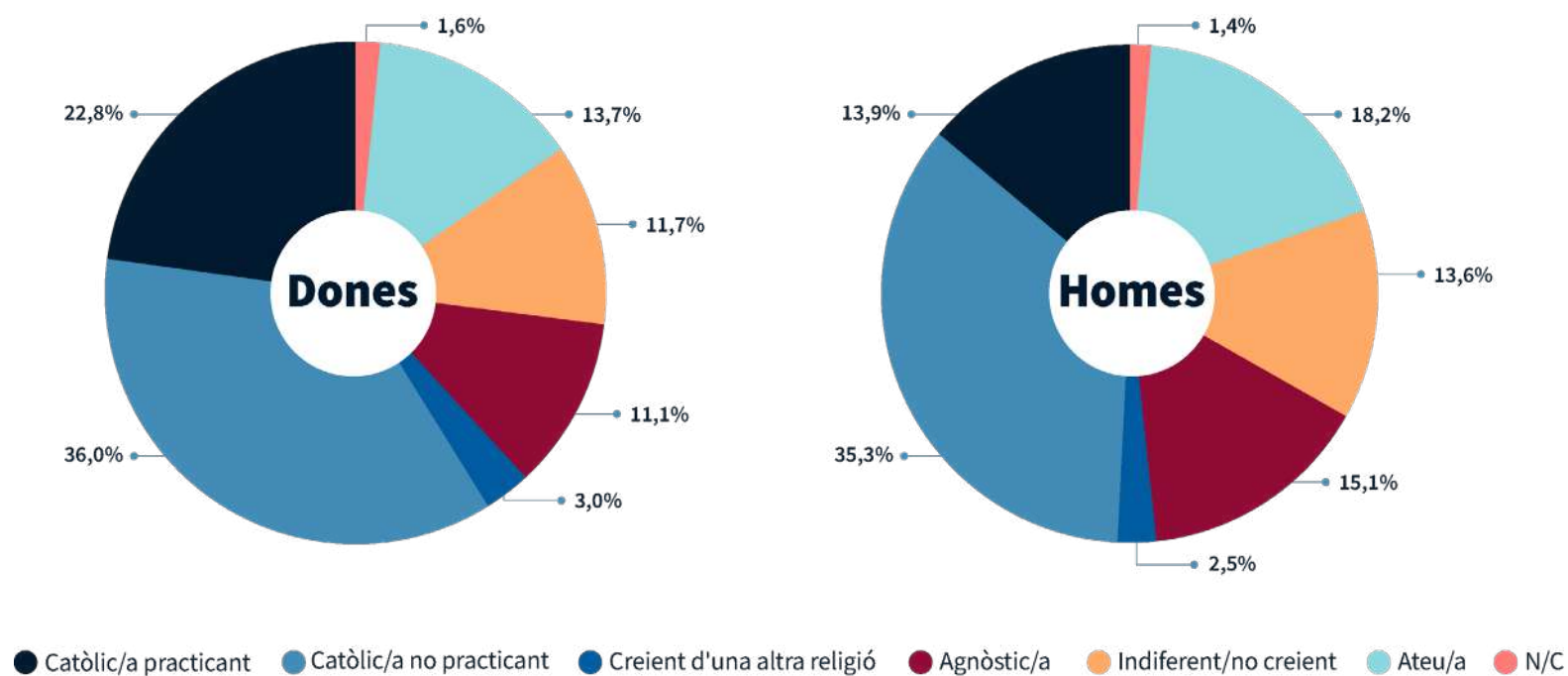

Homes

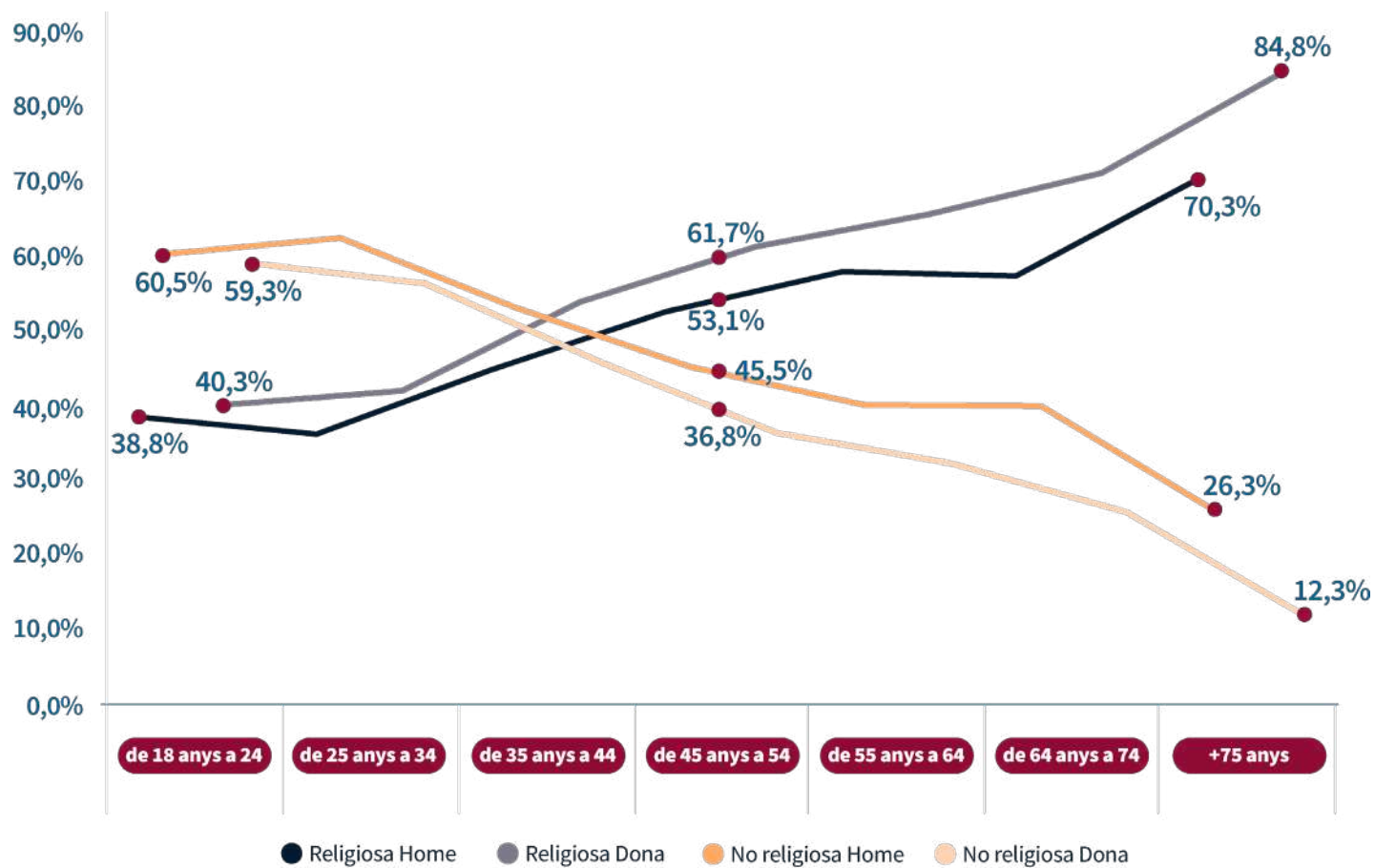
Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

Adscripció a opcions de consciència, segons sexe, 2023 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

Adscripció a opcions de consciència (religiosa – no religiosa), segons sexe i edat, 2023 (%)

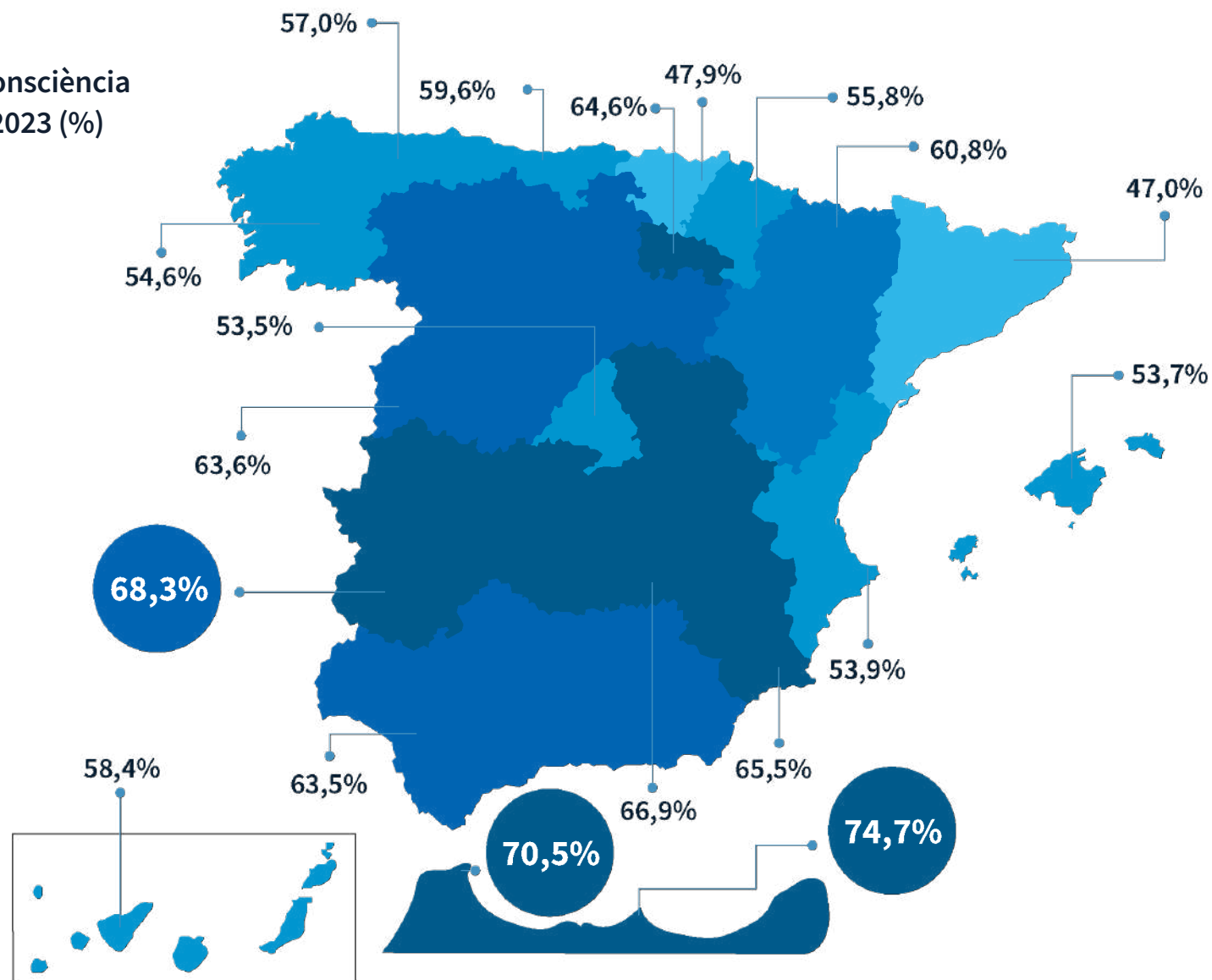

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

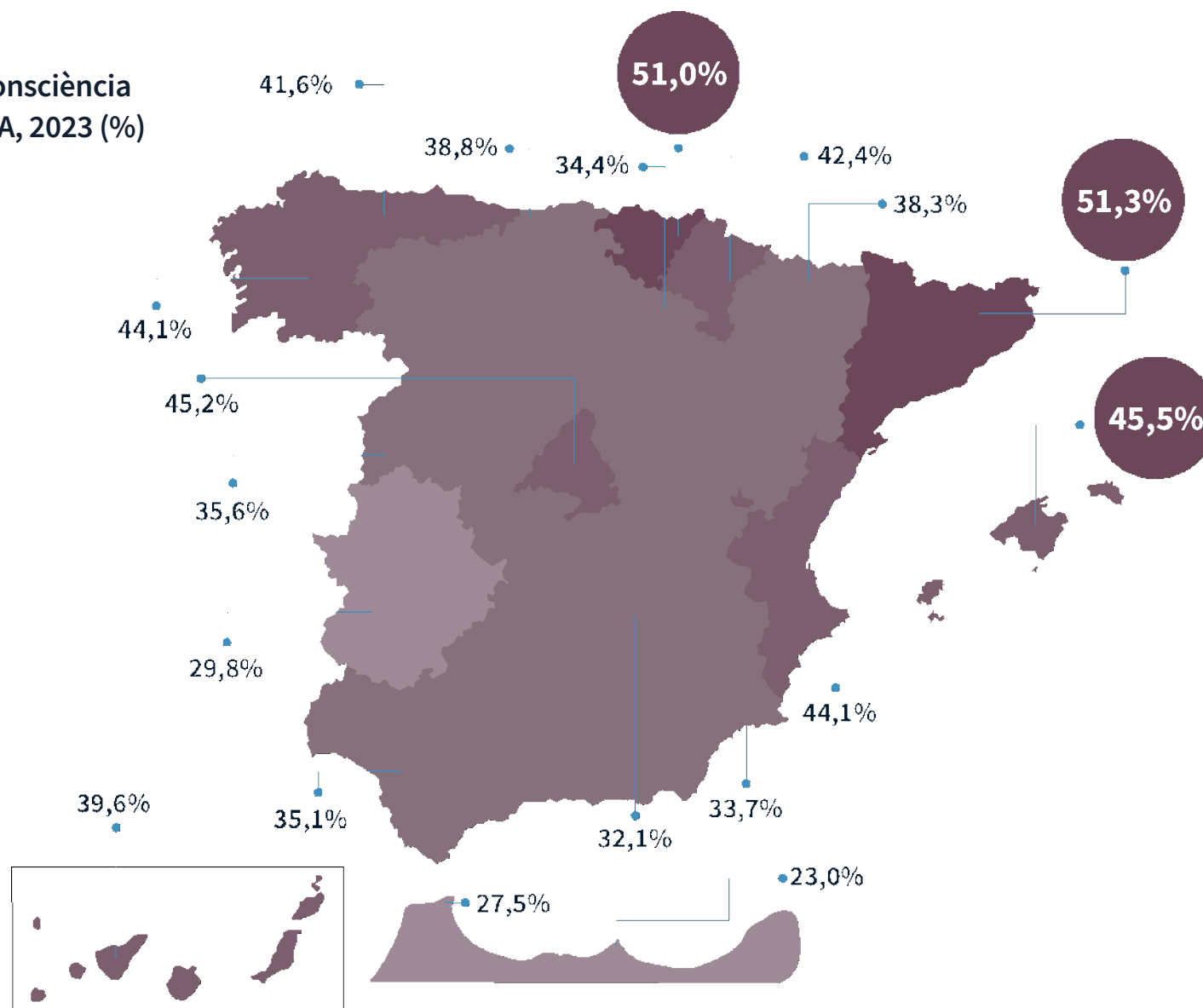
**A Catalunya i al País Basc
són majoria les persones
no religioses**

Per primera vegada, a **Catalunya (51,3%) i al País Basc (51%) són majoria les persones amb opcions de consciència no religiosa.** Amb més d'un 45% de població, les Illes Balears i la Comunitat de Madrid, són les altres dues comunitats autònomes amb major percentatge de persones no religioses. Per altra banda, les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla tenen més d'un 70% de persones religioses, seguits de les comunitats autònomes d'Extremadura (68,3%) i Castella -la Manxa (66,9%).

Adscripció a opcions de consciència
(religiosa), segons CCAA, 2023 (%)

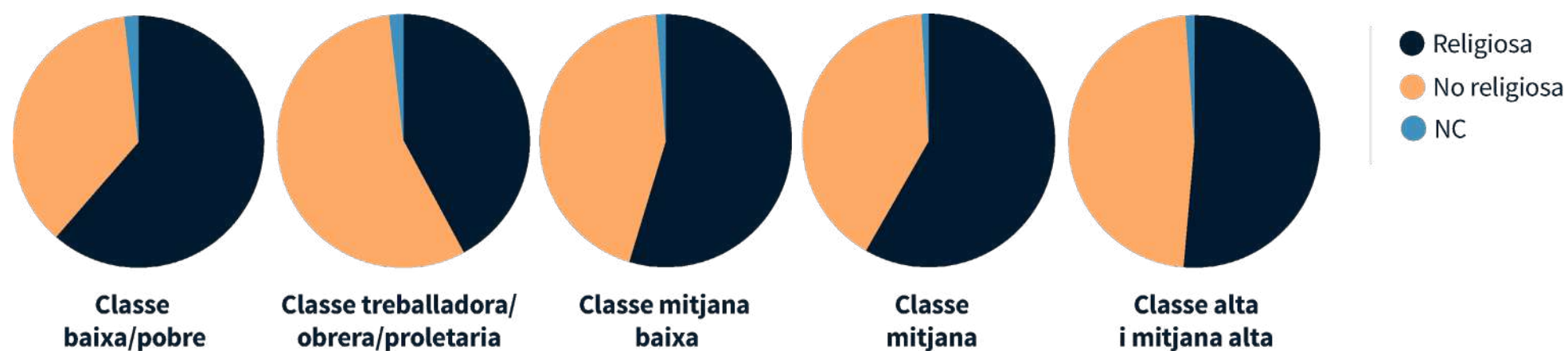
**Adscripció a opcions de consciència
(no religiosa), segons CCAA, 2023 (%)**

**La classe treballadora
és majoritàriament no
religiosa**

Són **majoritàriament no-creients, 6 de cada 10,** les persones que s'identifiquen subjectivament de classe treballadora. A les classes mitja i mitja-alta, hi ha més persones que es declaren religioses que no religioses. L'índex més alt de persones creients el trobem entre els que s'identifiquen com de classe baixa, en més d'un 61% dels casos.

Adscripció a opcions de consciència (religiosa - no religiosa), identificació subjectiva de classe, 2023 (%)

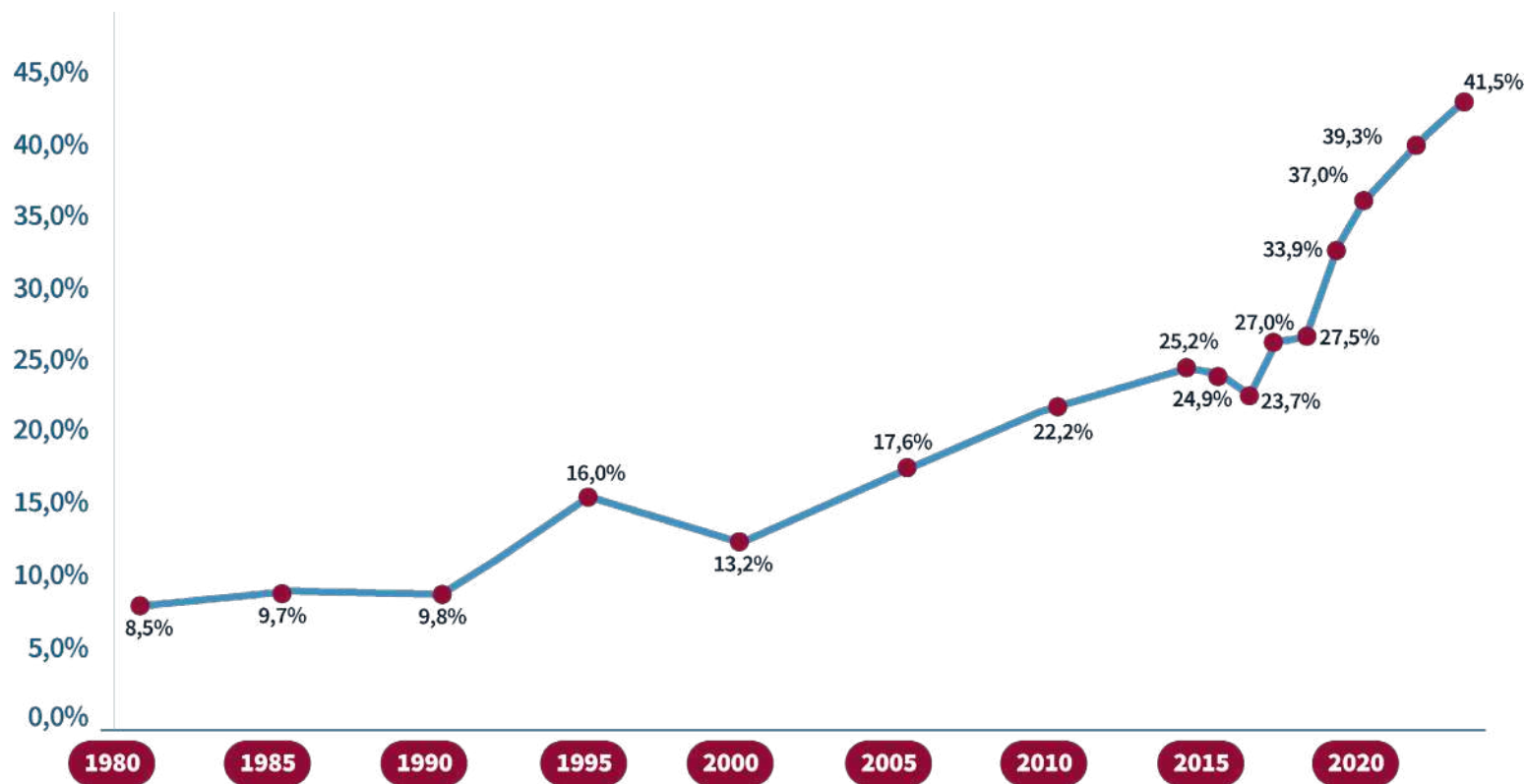
Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana).

Increment pronunciat de les persones no religioses en l'última dècada

El percentatge de persones no religioses s'ha incrementat substancialment aquests darrers anys. Per primera vegada, **la xifra supera el 40%**, sent del 41,5% de la població.

L'any 1980 aquesta xifra era només del 8,5%. Des d'aleshores la proporció de persones no creients s'ha incrementat fins a la xifra actual. Cal destacar l'increment de més de 17 punts percentuals des del 2017 fins al 2023.

Evolució de l'adscripció a opcions de consciència no religiosa, 1980-2023, mitjana anual (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

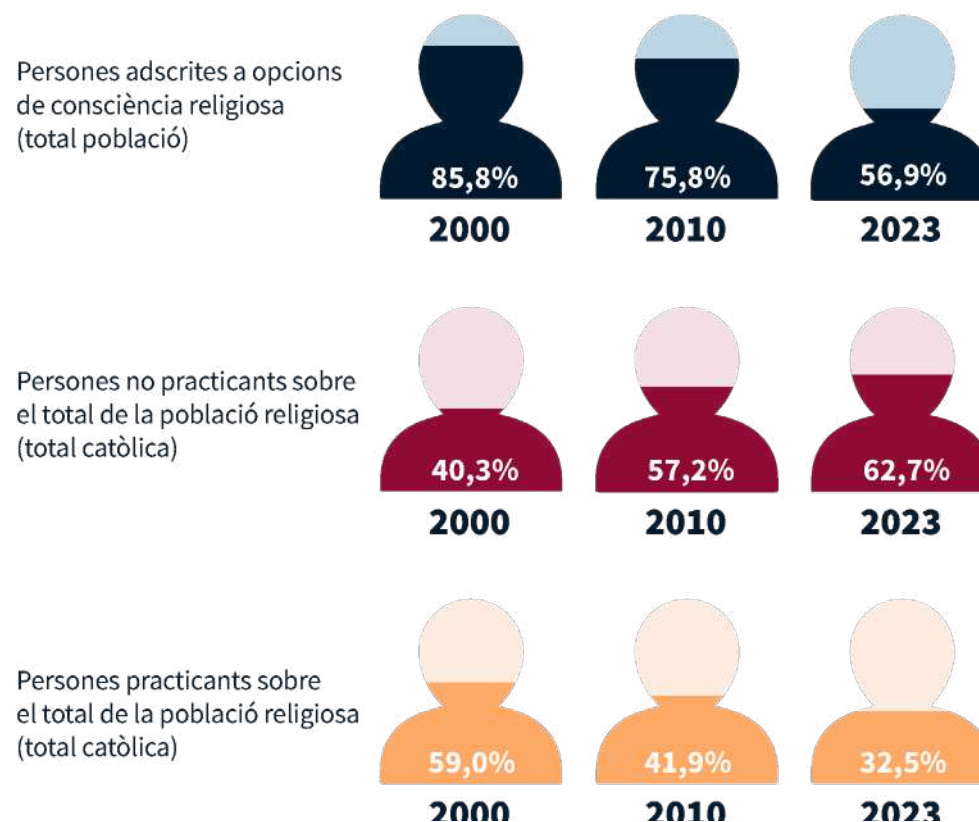
Religiositat

**La població religiosa
disminueix i amb ella
el nombre de persones
practicants**

La religiositat de la població és un indicador clau de la rellevància de la religió en la vida de les persones creients. Aquesta informació ens ajuda a comprendre com es practiquen les diferents religions a la nostra societat, i es manifesta principalment a través de l'assistència a cerimònies religioses, excloent-ne les de caràcter social com bodes i funerals.

Centrant-se en l'anàlisi del percentatge de persones practicants, en aquest cas, sobre el total de la població religiosa, es pot observar com la xifra s'incrementa en l'últim any en més d'1 punt percentual. **Aquest creixement en les persones practicants sobre el total de la població religiosa és una tendència** que es pot observar des de l'any 2020, any en el que va començar una disminució percentual important de la població religiosa sobre el total de la població. Tot i això la tendència dels darrers anys indica una forta disminució de persones practicants sobre el total de la població religiosa, passant del 59% d'aquesta l'any 2000, al 32,5% actual.

Evolució de les persones practicants i no practicants de la religió catòlica sobre el total de població adscrita a opcions de consciència religiosa, 2000-2023 (%)

Font: elaboració pròpia a partir dels baròmetres de gener a desembre de 2023 del CIS (mitjana)

Com s'ha pogut observar anteriorment, **la població adscrita a opcions de consciència no religiosa està disminuït substancialment** aquests darrers anys, fet que provoca que cada vegada siguin menys les persones practicants de la religió sobre el total de la població (religiosa i no religiosa).

Finançament

El finançament estatal de les confessions religioses és possiblement un dels principals indicadors de la vinculació entre les administracions públiques i les institucions religioses. A l'Estat espanyol, una part dels impostos dels contribuents es destina al finançament de l'església catòlica a través de l'assignació tributària de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF).

L'Església catòlica és l'única entitat privada a la qual s'assignen diners d'aquest impost de forma directa. Es tracta d'un 0,7% de la declaració de la renda de cada assignació que es deixen d'ingressar a la caixa comuna, amb una afectació a tota la ciutadania per la disminució que suposa als pressupostos generals.

El sosteniment econòmic d'aquesta única confessió religiosa es basa en els acords concordataris d'Espanya amb la Santa Seu. Aquest tractat internacional signat el 1979 va ser una actualització del Concordat que mantenia el règim franquista amb l'Església.

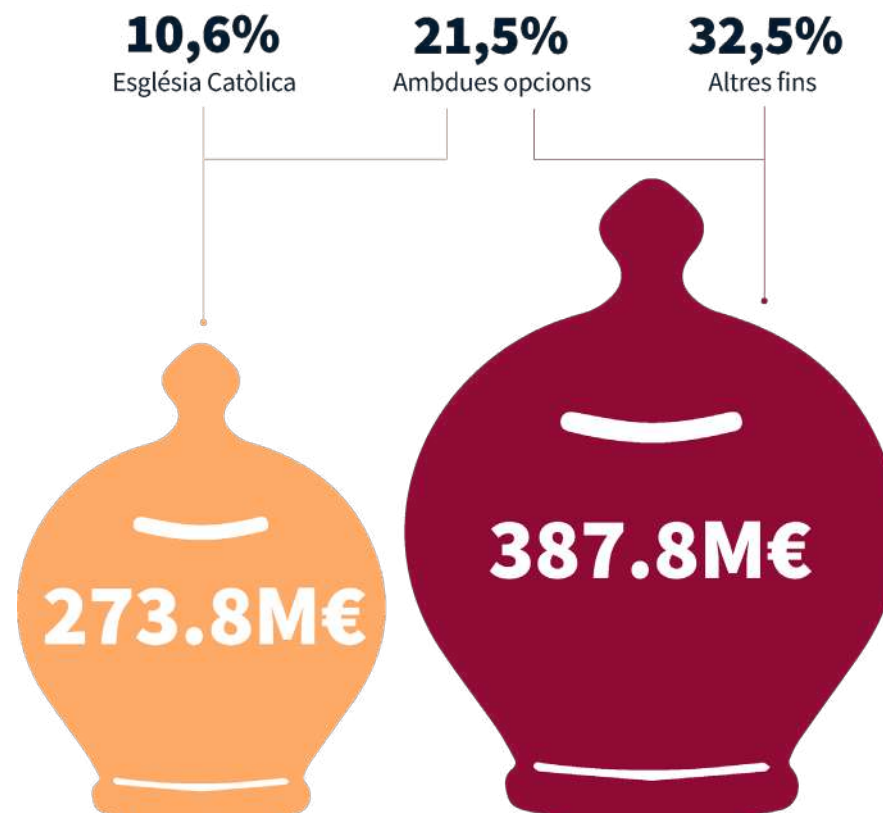
**Només 1 de cada 10 contri-
buents marca únicament la
X de l'Església**

Les persones que marquen la casella de l'Església catòlica s'ha reduït fins al 10,6%. Els contribuents que escullen ambdues opcions (Església catòlica i altres fins socials) es manté estable en el 21,5%.

**273,8M€ assignats a
l'Església catòlica**

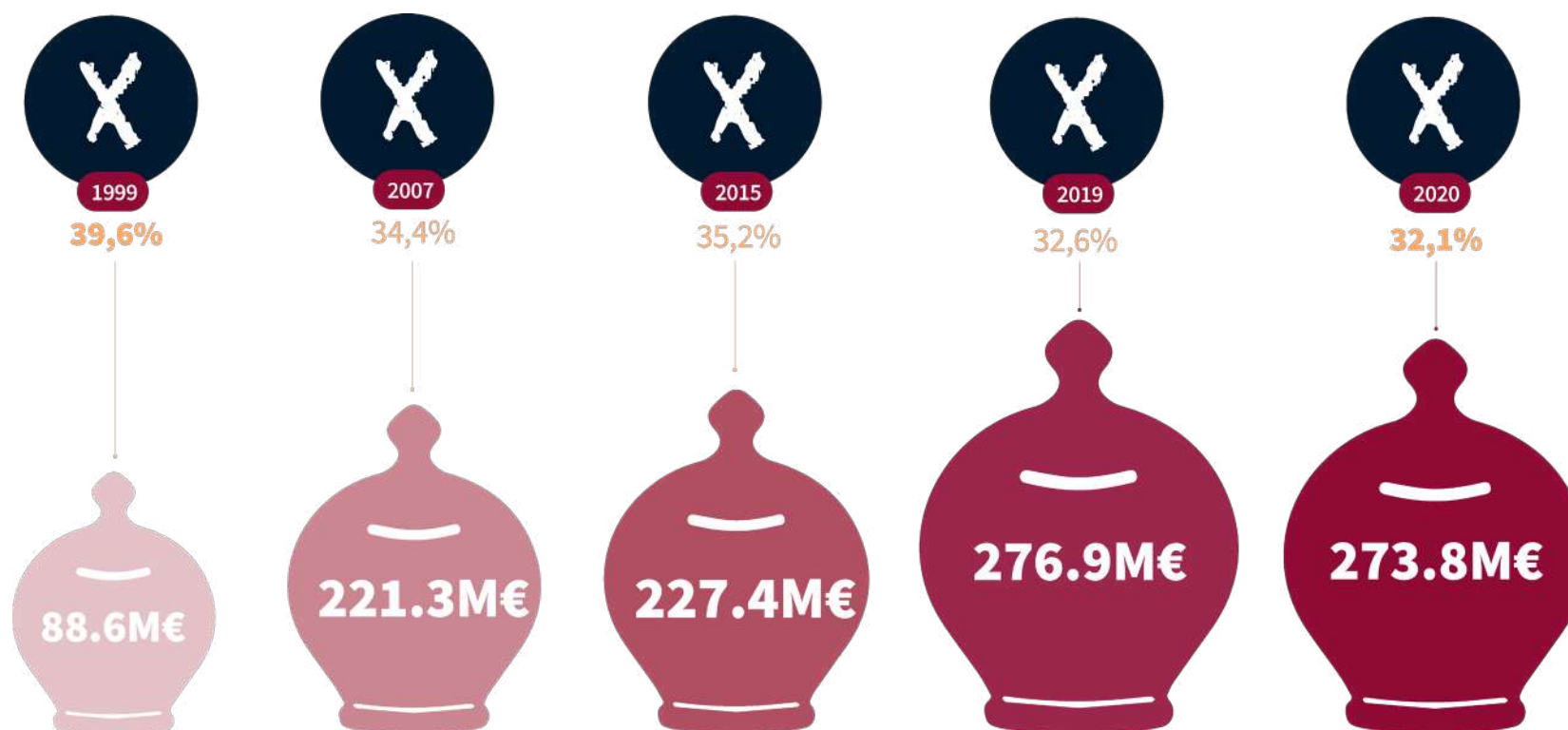
Es tracta de **la segona xifra més elevada de la història, únicament superada per la de l'any 2019.** L'assignació a l'Església catòlica de l'any 2020 ha frenat la tendència d'increment que no parava de créixer els darrers anys.

Evolució de l'assignació tributària a l'Església catòlica i altres fins d'interès social. IRPF 1998-2020

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria de l'Administració Tributària (diversos anys). (*) A partir de l'any 1999 es pot col·laborar amb les dues opcions (Església catòlica i altres fins d'interès social). (**) Les dades del 2007 no són comparables amb les d'exercicis anteriors a causa de la reforma de l'impost que va entrar en vigor aquell any, i del canvi del percentatge de la quota íntegra destinada al sosteniment de l'Església catòlica.

Evolució de l'assignació tributària a l'Església catòlica. IRPF de 1998-2020 (% de contribuents / milions €)

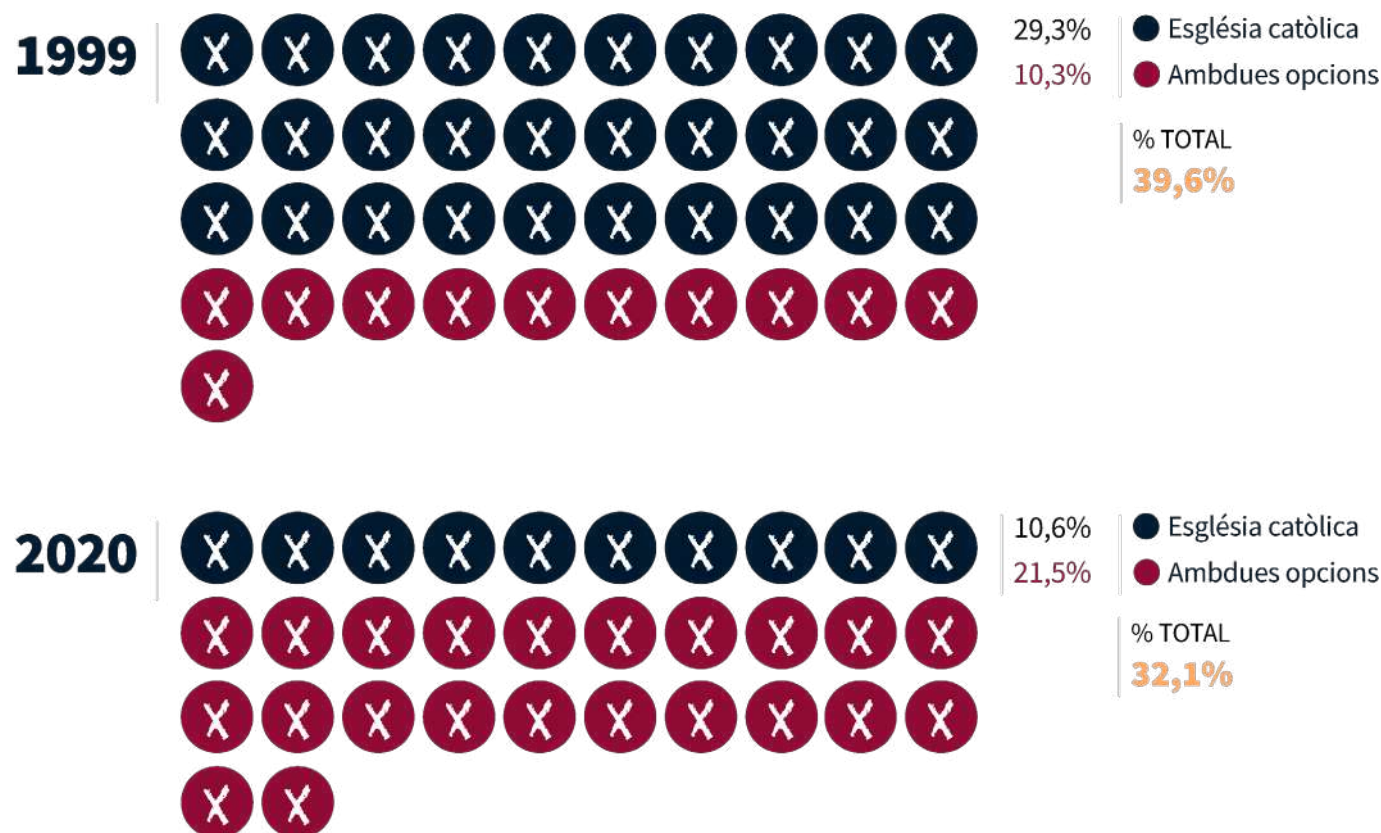

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria de l'Administració Tributària (diversos anys). (*) A partir de l'any 1999 es pot col·laborar amb les dues opcions (Església catòlica i altres fins d'interès social). (**) Les dades del 2007 no són comparables amb les d'exercicis anteriors a causa de la reforma de l'impost que va entrar en vigor aquell any, i del canvi del percentatge de la quota integral destinada al sosteniment de l'Església catòlica.

Estancament de les contribu- cions a les caselles de l'Església catòlica i d'altres fins

Els darrers anys, **s'intensifica la tendència a la baixa de les persones que marquen la casella de l'Església catòlica** (sigui com a única opció o conjuntament amb altres fins), un fet que s'explica per la reducció de la proporció de contribuents que marquen únicament la casella de l'Església catòlica, que baixa fins al 10,6% en aquest període, així com per l'estancament de les persones que marquen ambdues opcions (Església i altres fins), que es manté en el 21,5%.

Evolució de la proporció de contribuents que marquen la casella de l'Església catòlica o ambdues opcions. IRPF de 1998-2020

Font: elaboració pròpia a partir de la memòria de l'Administració Tributària (diversos anys). (*) A partir de l'any 1999 es pot col·laborar amb les dues opcions (Església catòlica i altres fins d'interès social). (**) Les dades del 2007 no són comparables amb les d'exercicis anteriors a causa de la reforma de l'impost que va entrar en vigor aquell any, i del canvi del percentatge de la quota íntegra destinada al sosteniment de l'Església catòlica.

Educació

L'educació és un dels pilars on la religió hi és més present. Primer, en l'escolarització d'infants en l'elecció de centres educatius públics o d'ideari religiós concertats i privats. En segon terme en la tria de l'assignatura de religió o d'activitats alternatives, una altra expressió de les adscripcions de consciència de la població. A Espanya, s'imparteix aquesta assignatura des de primària fins a batxillerat.

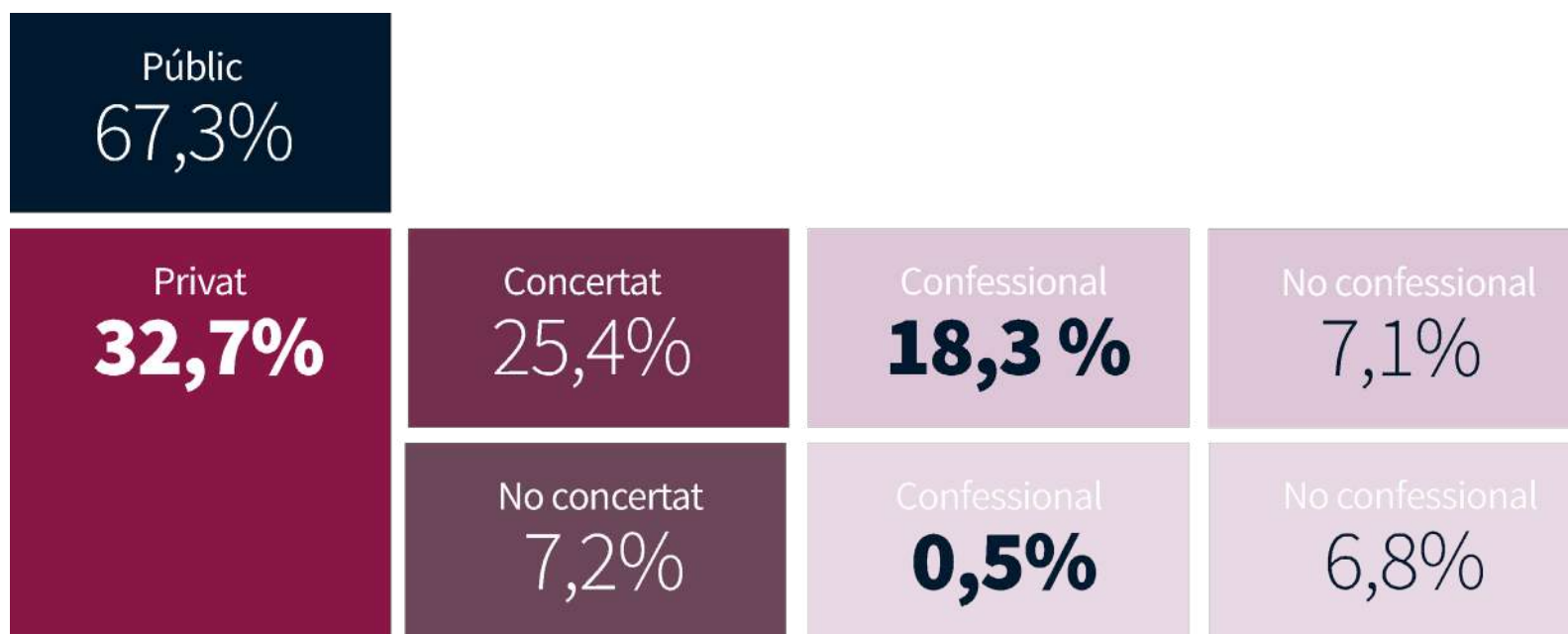
**2 de cada 10 alumnes estan
matriculats a centres
educatius confessionals**

En el curs 2021-2022, el 67,3% de l'alumnat està matriculat a centres públics. Pel que fa als centres privats, que implica a un 32,7% del total d'alumnes:

- **Un 25,4% de l'alumnat està inscrit a centres concertats i un 7,2% a no concertats.**

- **Un 18,8% de l'alumnat està matriculat a centres confessionals i un 13,9% a no confessionals.**

Alumnat segons la dependència i titularitat del centre, 2021-2022 (%)

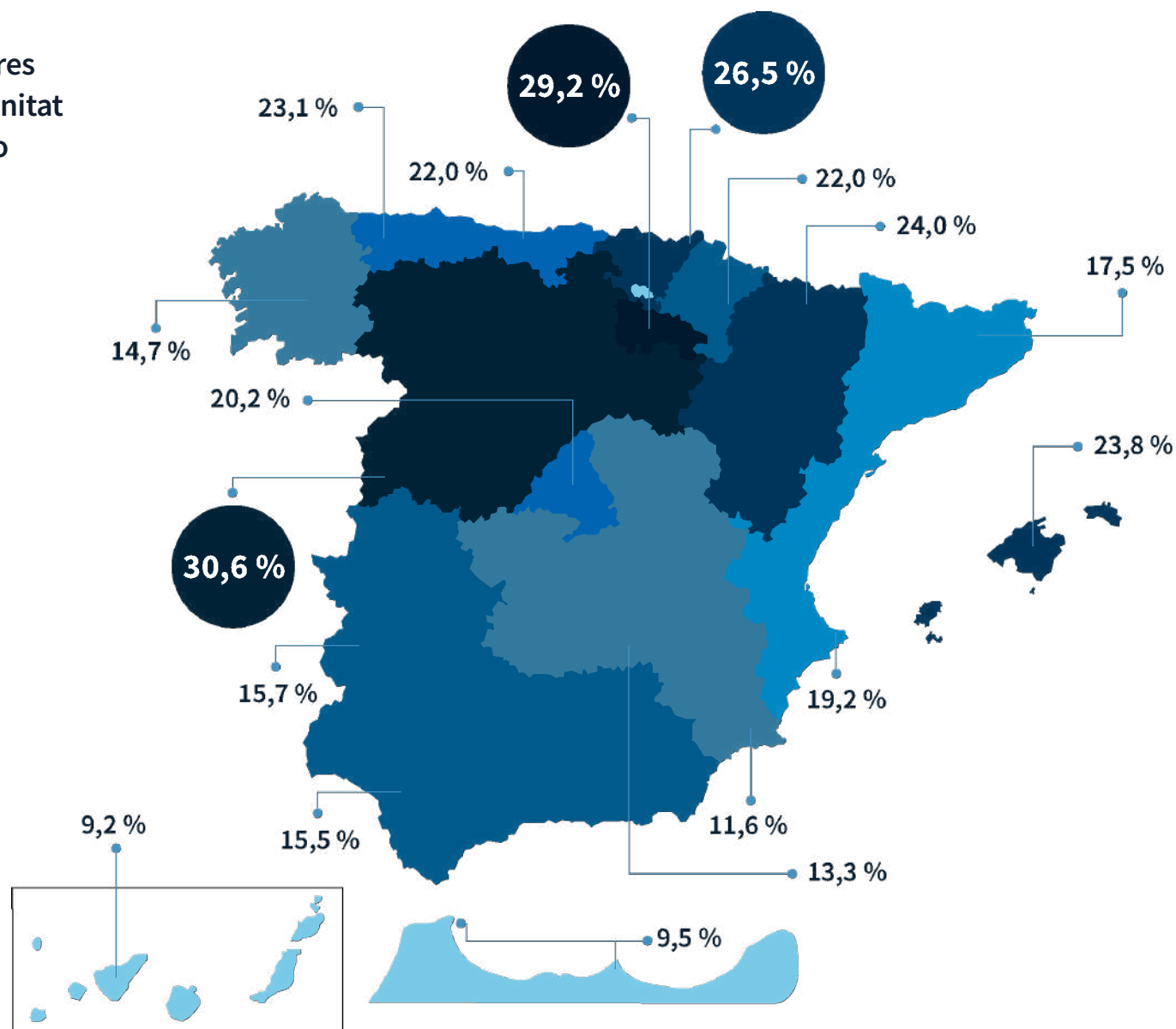
Font: Datos y cifras de la Educación Católica. Curso 2021-2022, d'Escuelas Católicas. I, Las cifras de educación en España. Estadísticas e indicadores del Ministeri d'Educació i Formació Professional, curs 2010-2022

**Castella i Lleó, La Rioja i
el País Basc les CCAA amb
més alumnes matriculats
a centres catòlics.**

**El nombre d'alumnes matriculat en centres catòlics al curs 2021-2022 és
1.509.280 alumnes a l'Estat espanyol.**

Les comunitats autònomes amb un percentatge major d'alumnes matriculat en aquests centres són La Rioja, Castella i Lleó i el País Basc. Les regions amb menor proporció d'alumnat en aquesta tipologia de centres són les Canàries, Ceuta i Melilla i Múrcia.

Alumnat matriculat en centres
confessionals, segons comunitat
autònoma (ensenyament no
universitari), 2021-2022 (%)

**Els centres educatius
catòlics són pràcticament
tots concertats**

Al curs 2020-2021, Espanya hi ha **2.548 centres educatius catòlics**, 10 menys que el curs anterior, dels quals el **94,6% són centres concertats**. Respec-te del total de centres educatius del conjunt de l'Estat espanyol, els centres catòlics representen el 9%.

Per territoris, les comunitats autònomes amb una presència més gran de centres catòlics són Cantàbria, La Rioja i les Illes Balears. Les regions amb menor proporció són Canàries, Extremadura i Múrcia.

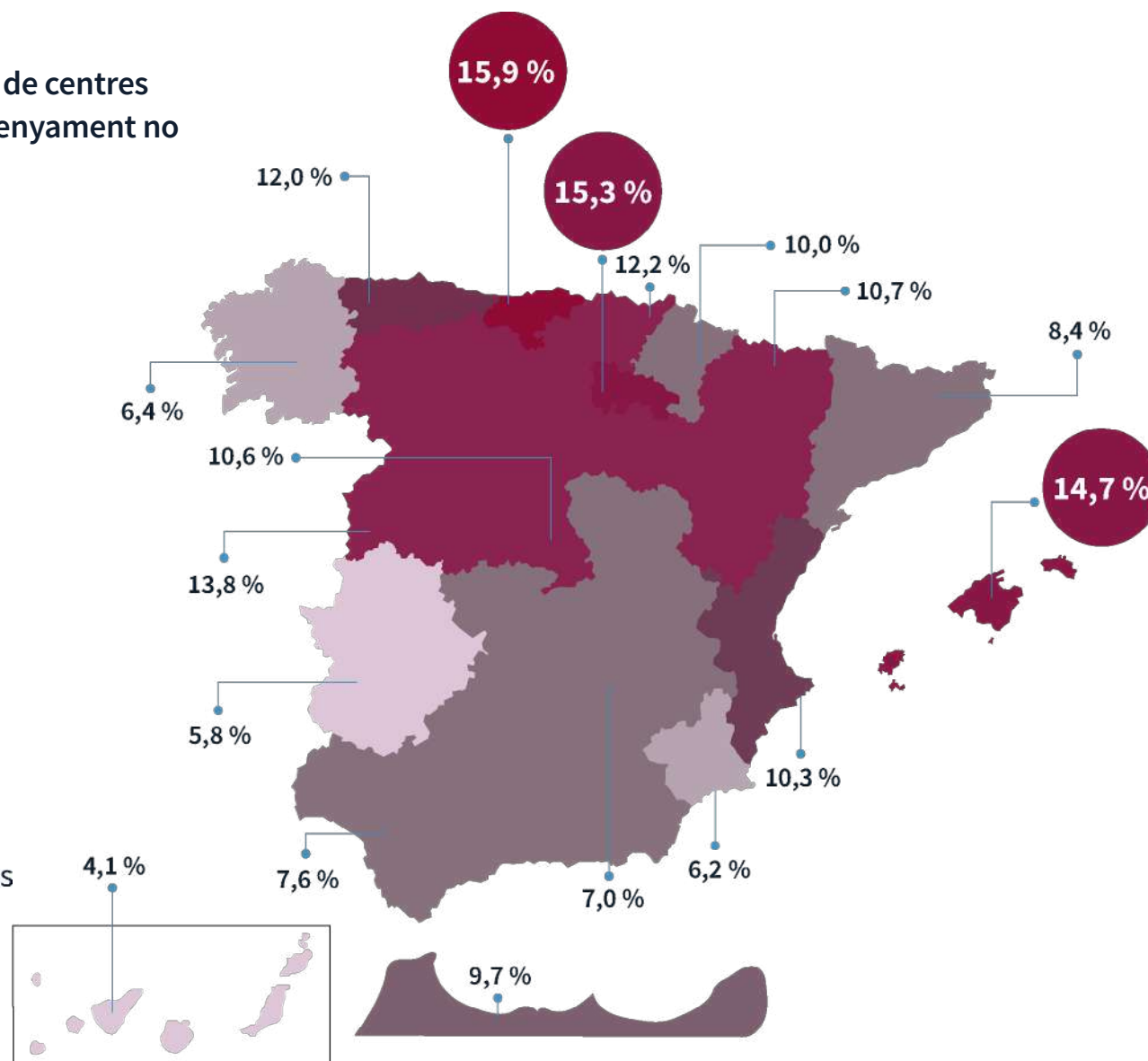
Centres catòlics concertats en relació al total de centres educatius segons comunitat autònoma, (ensenyament no universitari), 2020-2021 (%)

2.558 Centres educatius catòlics

94,6% Centres educatius catòlics concertats

9% Centres catòlics respecte el total de centres educatius

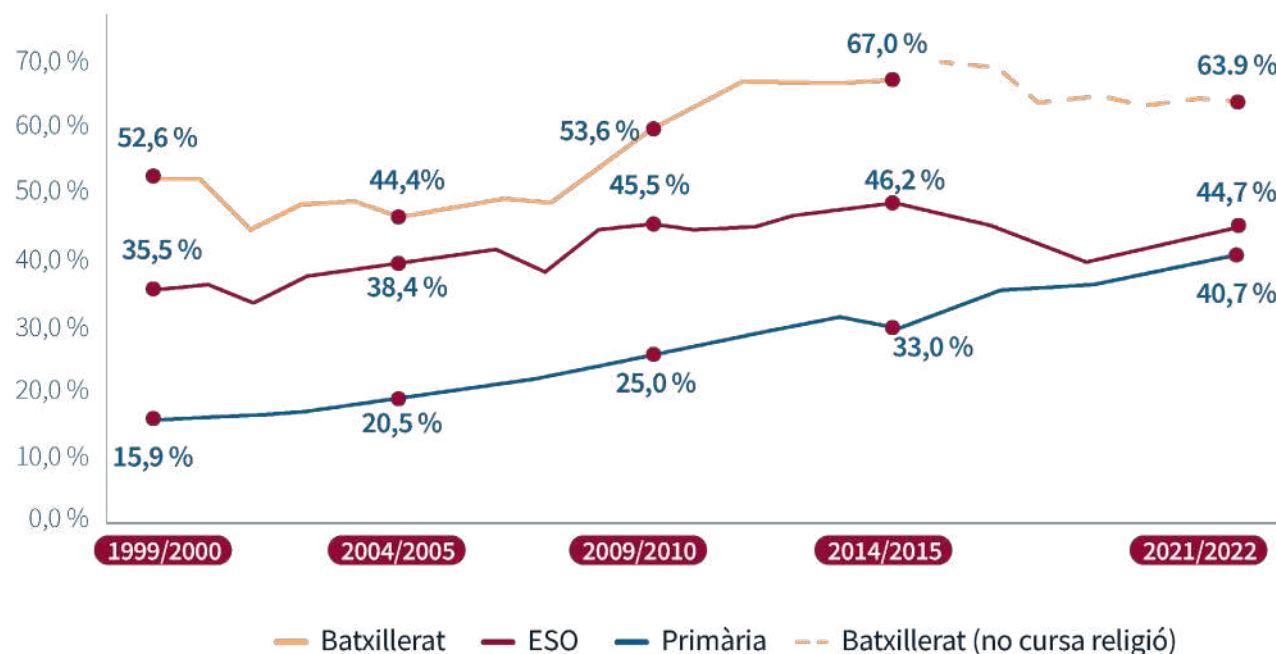
**4 de cada 10 alumnes
de primària i ESO fan
activitats alternatives a
la religió**

L'alumnat que cursa activitats alternatives a l'assignatura de religió s'eleva fins al 40,7% en el cas de primària i en el 44,7% a l'ESO.

En les darreres dues dècades, la tendència mostra una equiparació entre l'alumnat de primària i d'ESO. En el curs 1999-2000, només el 15,9% de primària feia activitats alternatives, mentre que a l'ESO era d'un 35,5%.

En aquesta edició incorporem noves dades sobre l'alumnat de batxillerat que no cursa l'assignatura de religió. Fins al 2014-2015 es podien cursar activitats alternatives a la religió, que amb la LOMQE va deixar de tenir alternativa. Les dades referents al batxillerat a partir del curs 2015-2016 fan referència al nombre d'estudiants que no cursen l'assignatura de religió, sent del 63,9% en el curs 2021-2022.

Evolució de l'alumnat que va cursar activitats alternatives, segons el nivell educatiu, 1999-2000 / 2020-2021

Font: elaboració pròpia a partir de “las cifras de educación en España. Estadísticas e indicadores. La enseñanza de la religión” del Ministeri d'Educació i Formació Professional (diversos anys)

**En els centres públics,
l'alumnat escull activitats
alternatives a la religió**

La tipologia del centre determina en gran mesura que l'alumnat cursi l'assignatura de religió o activitats alternatives. **Més de la meitat de l'alumnat de primària i ESO dels centres públics fa activitats alternatives**, en els centres privats no concertats és només un terç, mentre que en els centres privats concertats només 1 de cada 10 alumnes.

A l'educació postobligatòria l'alumnat escull no cursar religió

Pràcticament **7 de cada 10 alumnes** dels centres públics i gairebé la meitat d'alumnat de centres privats **escull no cursar l'assignatura de la religió** durant el batxillerat.

Alumnat que va cursar activitats alternatives, segons la tipologia de centre, curs 2021-2022 (%)

Centres Públics

51,9% Primària

57,9% ESO

68,8% Batxillerat (no cursa religió)

Centres Privats Concertats

14,9% Primària

16,1% ESO

46,6% Batxillerat (no cursa religió)

Centres Privats No Concertats

38,8% Primària

43,0% ESO

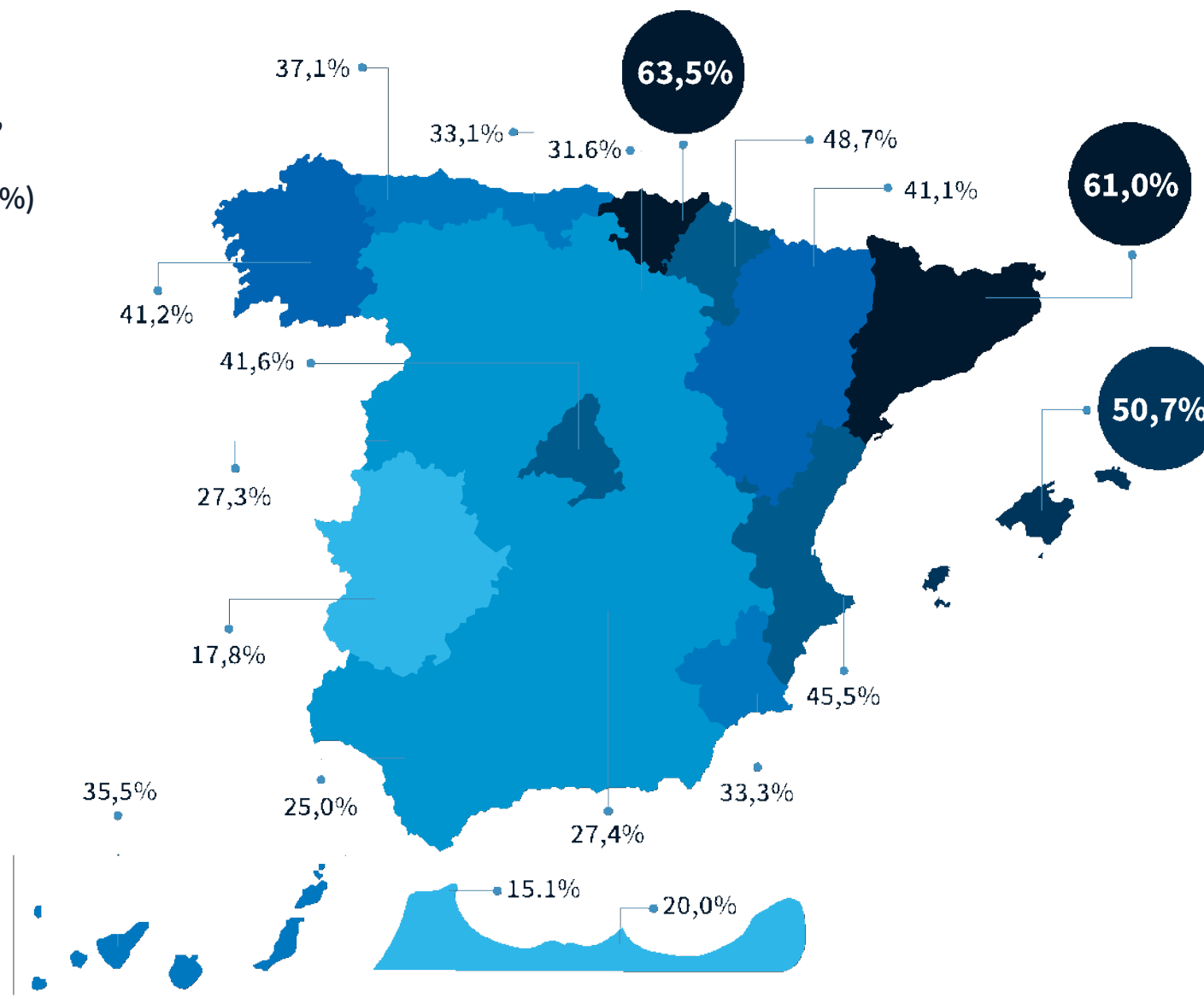
48,4% Batxillerat (no cursa religió)

Font: elaboració pròpia a partir de “las cifras de educación en España (edición 2023). La enseñanza de la religión” del Ministeri d'Educació i Formació Professional

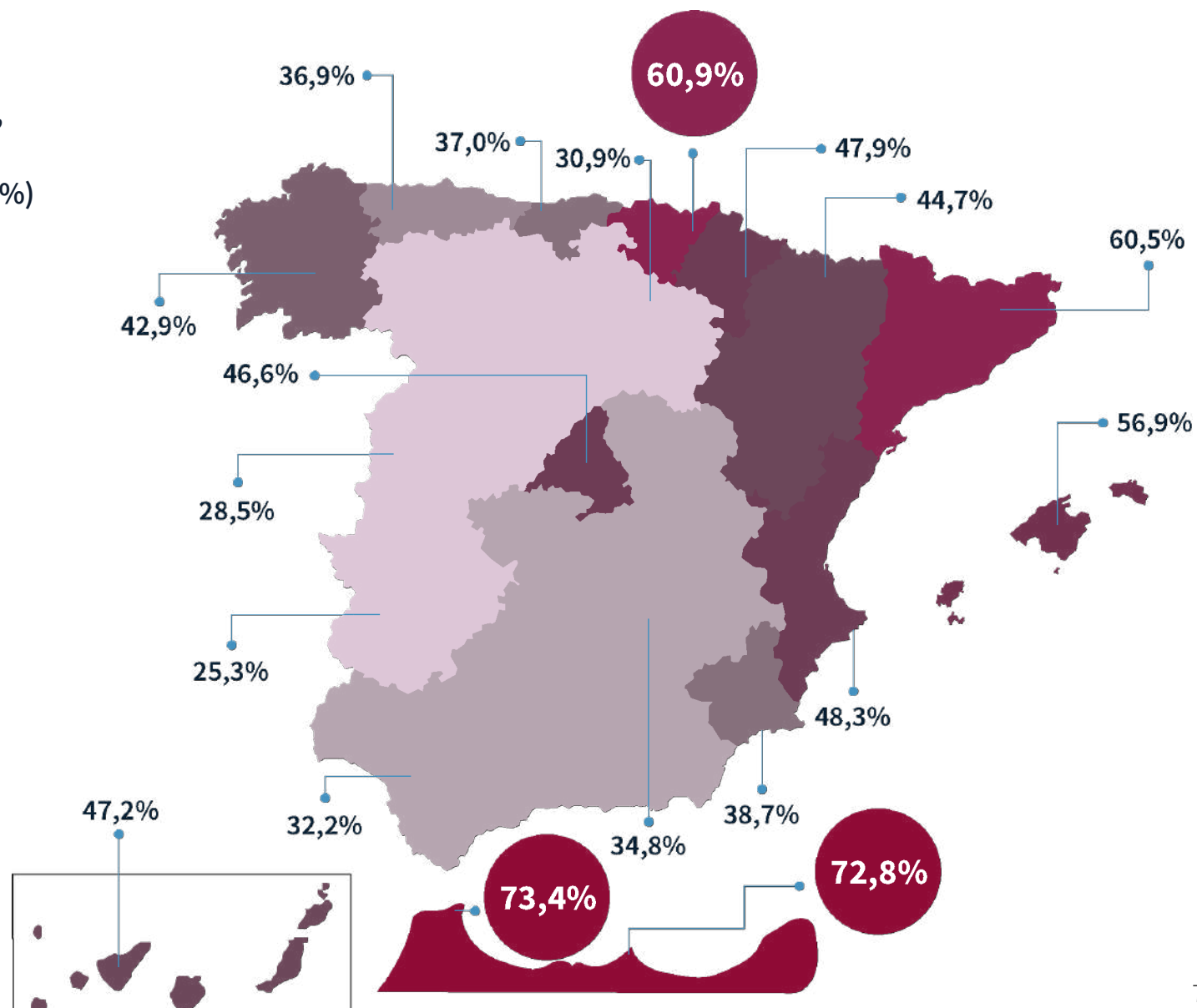
**Al País Basc, Catalunya i les
Illes Balears la majoria de
l'alumnat no cursa religió**

El País Basc, Catalunya i les Illes Balears són les úniques tres comunitats autònomes on hi ha un major nombre d'alumnes que cursen activitats alternatives a la religió, tant a l'ESO com a la primària, sent 6 de cada 10 alumnes en els casos català i basc. En canvi, Extremadura, Andalusia, Castella i Lleó i, Castella -la Manxa, són les regions amb menor percentatge d'alumnes que no cursa l'assignatura de religió.

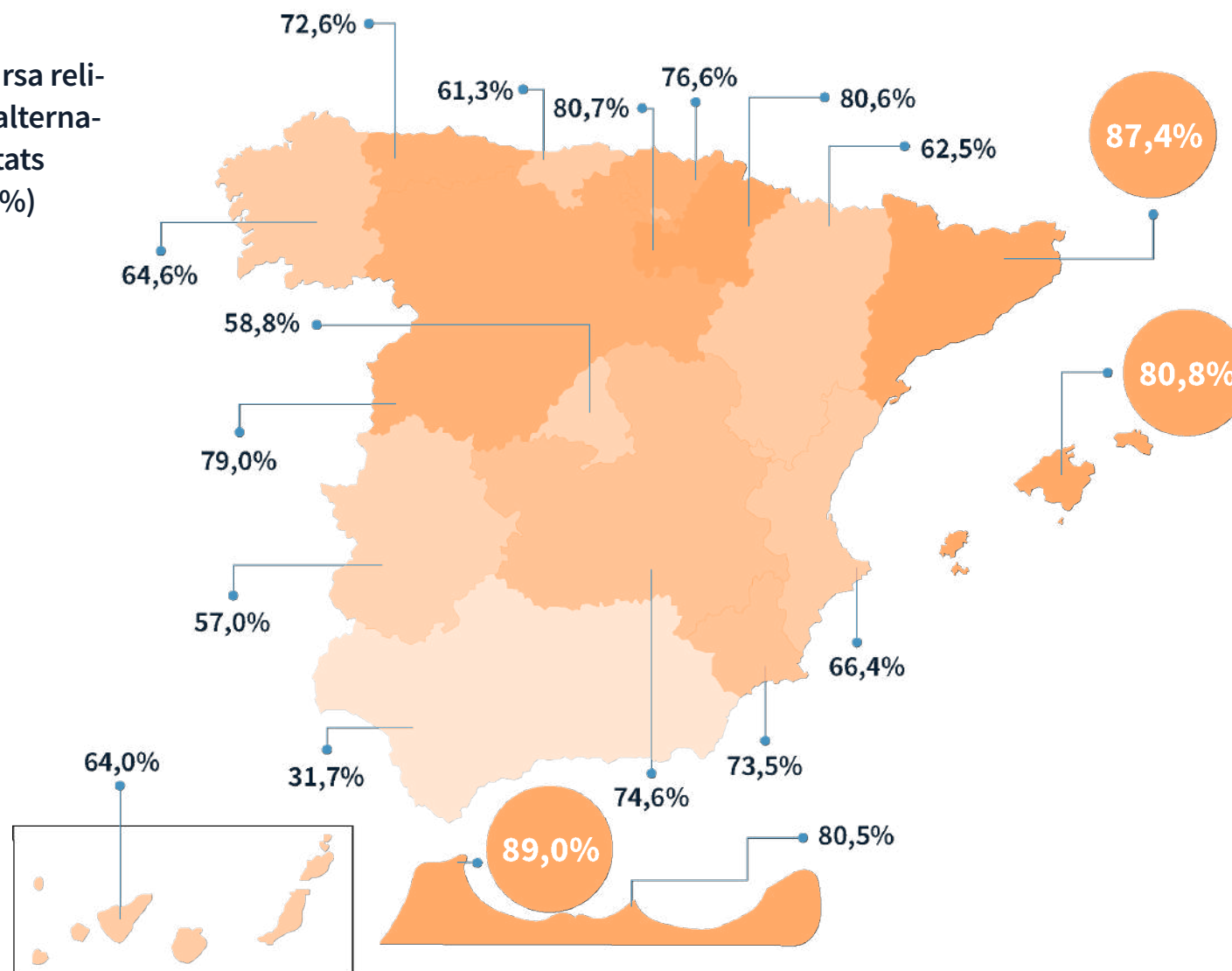
Alumnat de primària que va cursar activitats alternatives, segons comunitats/ciutats autònomes, curs 2020-2021 (%)

Alumnat de ESO que va cursar activitats alternatives, segons comunitats/ciutats autònomes, curs 2020-2021 (%)

Alumnat de Batxillerat (no cursa religió) que va cursar activitats alternatives, segons comunitats/ciutats autònomes, curs 2020-2021 (%)

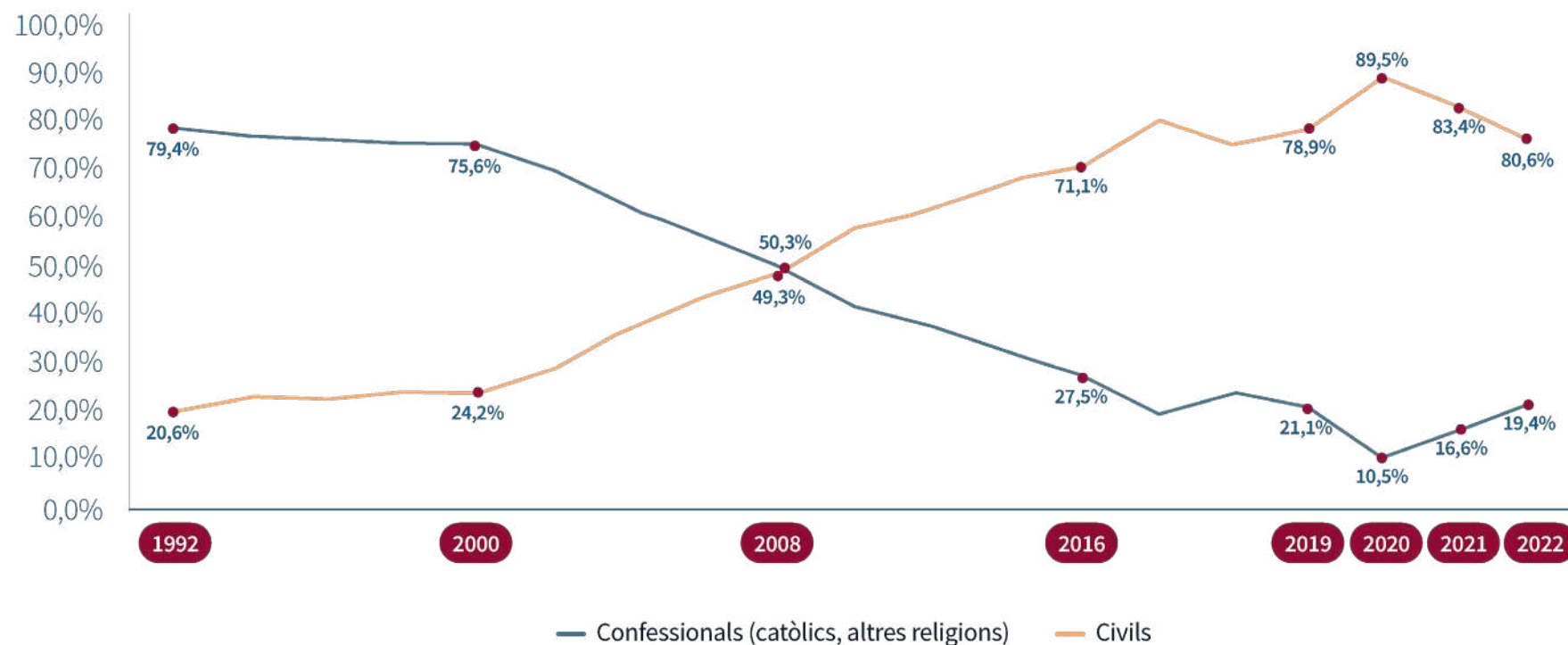
Ritus de pas

Els ritus de pas són un indicador del vincle entre els rituals religiosos i la societat, així com del seguiment dels preceptes religiosos per part de la ciutadania. Cada confessió religiosa presenta unes normes i costums diferents, si bé les dades sobre aquestes són realment limitades. En aquest sentit, la cerimònia del matrimoni és una de les poques que disposa d'un seguiment estadístic acurat i regular.

Els matrimonis civils tornen als nivells previs a la pandèmia

La covid i les restriccions derivades de les mesures preventives van afectar la vida social de la ciutadania. Entre aquestes, podem observar com el nombre de matrimonis es va veure afectat a partir del mes de març de 2020, registrant-se **un 45,7% menys que en 2019.** Durant el 2020, a causa d'aquesta reducció en els casaments causats per les restriccions, els **matri-**
monis civils van arribar a ser 9 de cada 10 que es celebraven. En els darrers dos anys, la xifra s'ha disminuït, fins a tornar a les dades prèvies a la pandèmia, seguint la tendència que estava en increment. L'any 2022, 8 de cada 10 matrimonis van ser civils.

Evolució de matrimonis segons la tipologia, 1992-2022

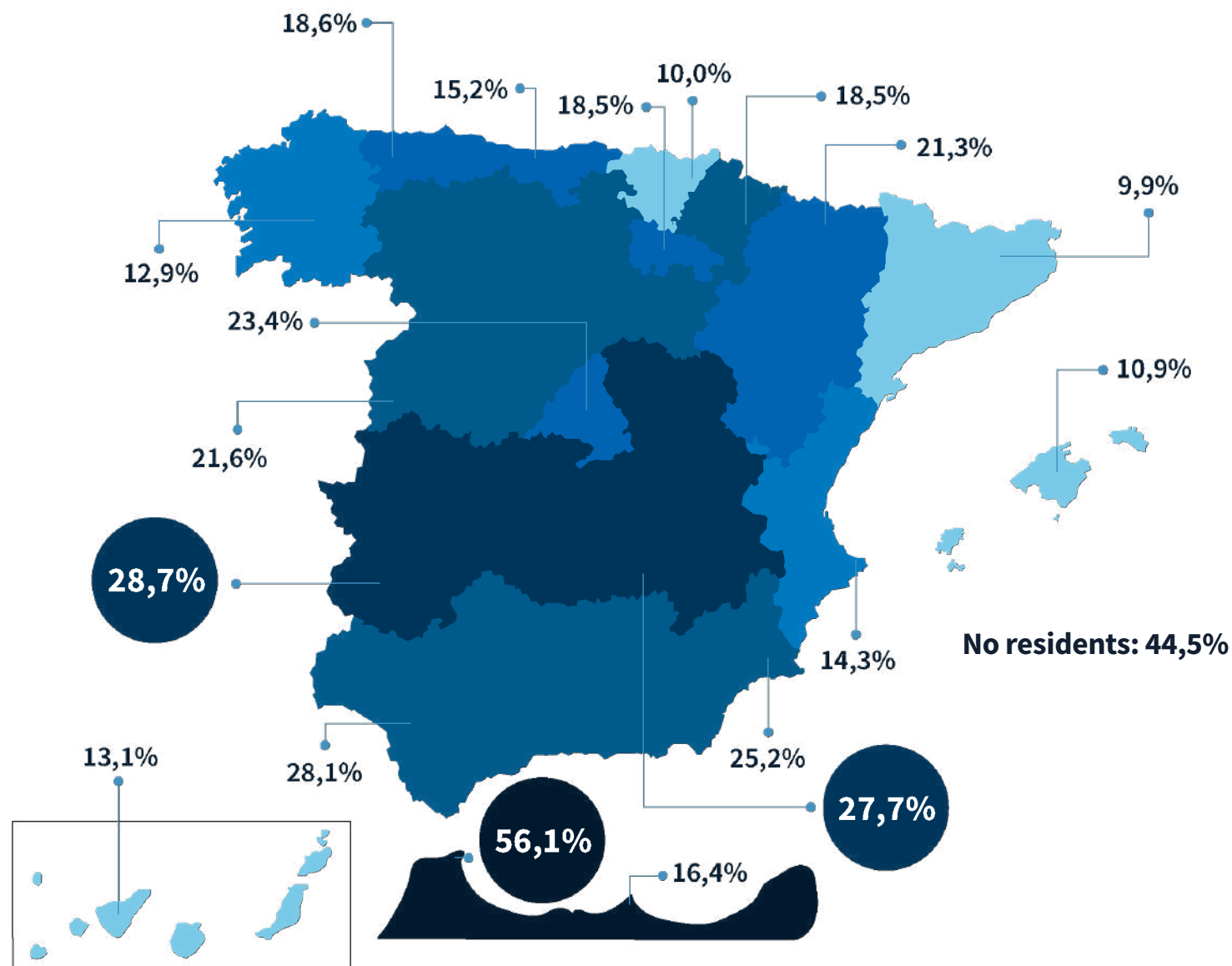

Font: elaboració pròpia a partir de Moviment natural de la població de l'INE.

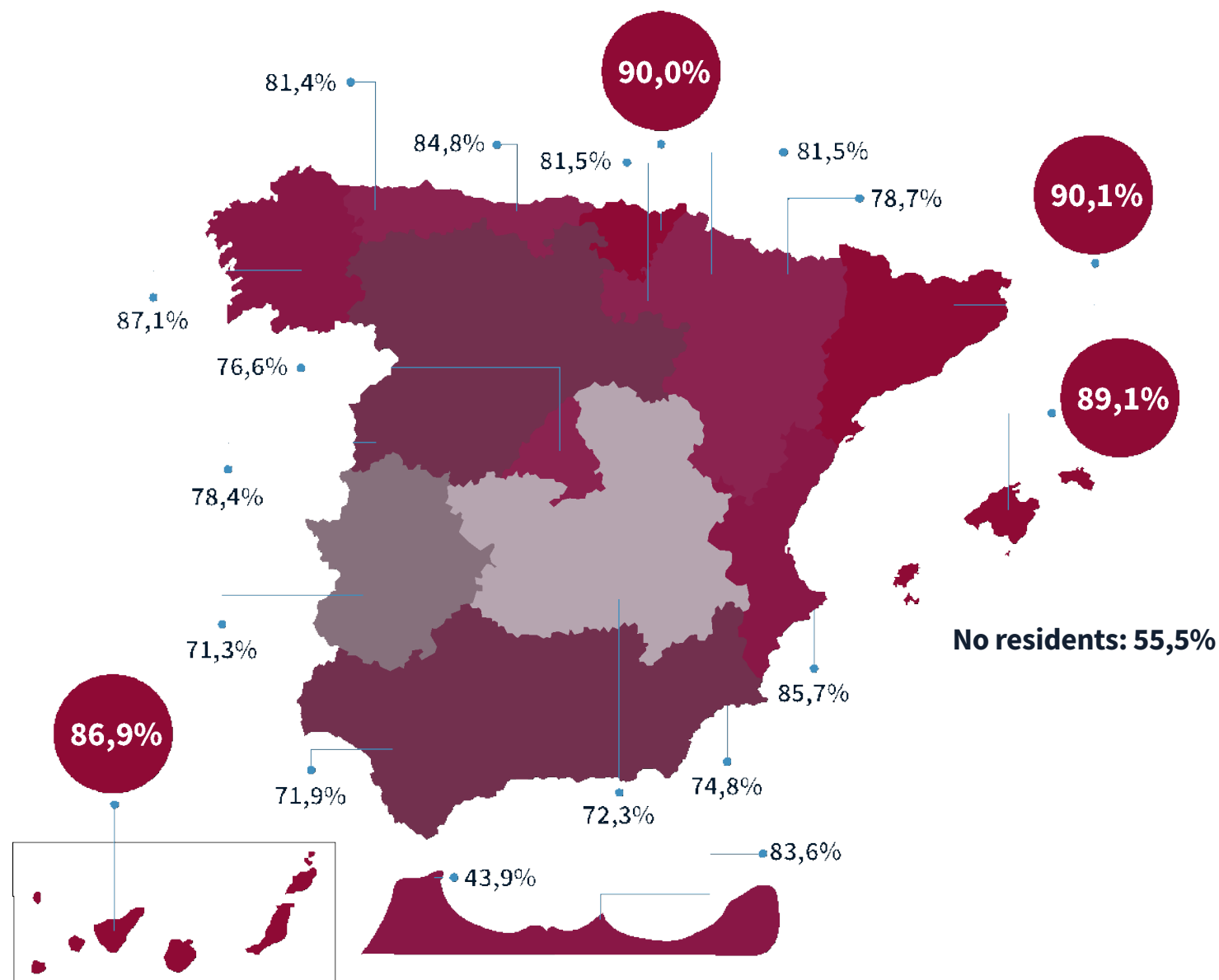
**Catalunya és la comunitat
autònoma amb més
matrimonis civils**

Catalunya, seguida del País Basc i les Illes Balears, són les regions amb major nombre d'enllaços civils. Aquests suposen 9 de cada 10 matrimonis. Les comunitats autònomes amb més matrimonis confessionals són Extremadura, Andalusia i Castella -la Manxa.

Matrimonis confessionals, per
comunitats autònomes/ciutats,
2022 (%)

**Matrimonis civils, per
comunitats autònomes/ciutats,
2022 (%)**

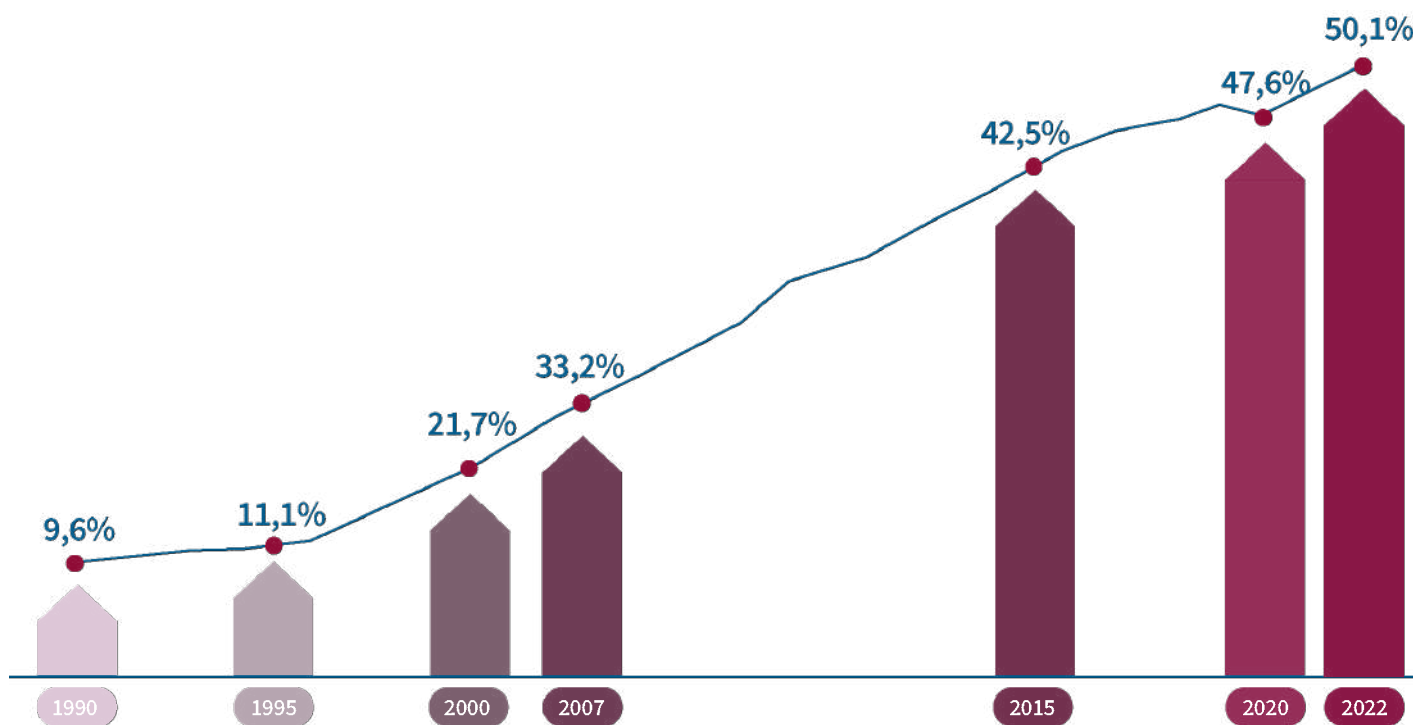

**Per primera vegada, hi ha
més naixements fora del
matrimoni**

El 2022 és el primer any on hi ha un major percentatge de **naixements fora del matrimoni, sent aquesta xifra del 50,1%.**

Aquesta xifra continua creixent anualment. L'any 1990 representava només **1 de cada 10 naixements, i aquesta proporció no ha parat d'augmentar fins 50,1% actual.**

Naixements fora del matrimoni, 1990-2022 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de Moviment natural de la població de l'INE

FUNDACIÓ
FERRER i GUÀRDIA